

Kancelária Rady pre mediálne služby

**Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 7. 6. 2023**

Správne konanie: REO-RPMS/2023/00014
Predmet: § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.
Účastník konania: Rozhlas a televízia Slovenska
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 11. 4. 2023

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 a § 110 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov a § 225 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z., rozhodla, že správne konanie č. REO-RPMS/2023/00014 vedené voči vysielateľovi Rozhlas a televízia Slovenska

podľa ustanovenia § 30 ods. 1 písm. e) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní

zastavuje,

nakoľko Rada nie je príslušným správnym orgánom na konanie a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu.

Úloha:

Kancelária Rady vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia o zastavení konania a doručí ho účastníkovi konania.

T: 21. 6. 2023

Z: ReO

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu výsledok prešetrenia podnetu.

T: 19. 6. 2023

Z: PgO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 21. 12. 2022 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči vysielateľovi Rozhlas a televízia Slovenska vo veci možného porušenia § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že odvysielal na programovej službe Rádio_FM dňa 26. 9. 2022 v čase o cca 13:59 hod. program *Popo_FM*, v ktorom mohlo dôjsť k nesprávnemu uplatneniu § 4 ods. 3 vyhlášky č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 12. 1. 2023. Na základe tejto skutočnosti sa začalo správne konanie č. REO-RPMS/2023/00014. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) k oznámeniu zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy. Účastník konania bol zároveň vyzvaný, aby sa vyjadril k podkladom pre rozhodnutie v správnom konaní, ktorými sú záznam vysielania programovej služby Rádio_FM zo dňa 26. 9. 2022 v čase od cca 13:00 hod. do 18:00 hod. a prepis/popis skutkového stavu, ktoré tvoria prílohu tohto oznámenia. Súčasne bol upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 správneho poriadku. Prílohou oznámenia bol aj prepis/popis skutkového stavu a kópia záznamu vysielania programovej služby Rádio_FM zo dňa 26. 9. 2022 v čase od cca 13:00 hod. do 18:00 hod.

Dňa 26. 1. 2023 účastník konania doručil Rade vyjadrenie k správnomu konaniu.

Subjektívna 6-mesačná lehota na uloženie sankcie podľa § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. začala plynúť dňa 21. 12. 2022 a uplynie dňa 21. 6. 2023. Objektívna 18-mesačná lehota na uloženie sankcie podľa cit. ustanovenia začala plynúť dňa 26. 9. 2022 a uplynie dňa 26. 3. 2024.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

- 13:00:00 h – začiatok záznamu vysielania
- 13.00 hod. – *Správy RTVS*
 - Príspevky:
 - Ceny pohonných látok by mali klesať
 - SaS požaduje analýzu o kompenzácii škôd spôsobených suchom
 - Minister obrany privítal maďarského partnera
 - V Nemecku bola demonštrácia za uvedenie plynovodu Nord Stream 2 do prevádzky
 - predpoveď počasia
- 13.04 hod. – *Zelená vlna* (dopravné správy)
- 13.05 hod. – *Rádio_FM s Galagherom*
 - Hudobná zložka:
 - Bulp: Koto
 - Bleachers: Stop Making This Hurt
 - Sylvan Esso: How Did You Know
 - Jónsi: Salt Licorine
- 13.20 hod. – *Film_FM*
- 13.22 hod. – *Rádio_FM s Galagherom* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - King Krule: Easy Easy
 - Ride: Pulsar
 - Analogrunner: Gauche
 - Bondi & Sinus: Head Over
- 13.38 hod. – *Infoart_FM* (rubrika o novinkách zo sveta umenia)
- 13.40 hod. – *Rádio_FM s Galagherom* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - Kendrick Lamar: Mirror
 - Lemon Jelly: Nice Weather for Ducks
 - Two Door Cinema Club: Little Piggy
 - DJ Marky, XRS & Vikter Duplaix: Moments of Lust Feat. Vikter Duplaix
- 13.57 hod. – reklamný blok
- 13.59 hod. – *Popo_Fm*
 - Hudobná zložka:
 - The House of Love: Clouds
 - Billy Barman: Nedel'ná polievka s výčitkou
 - Minnie Riperton: The Edge Of A Dream
 - Meowlau & Val: You Better Show Me
 - Chiki Liki Tu-a: Srdce z kamene
 - SBTRKT: Ghost
 - 1975: Happiness
- 14.28 hod. – reklamný blok
- 14.28 hod. – *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - The Boo Radleys: Lazarus
 - Panda Bear & Sonic Boom: Edge of the Edge
 - The National: Weird Goodbyes
- 14.42 hod. – *Album týždňa* (rubrika, Tim Burgess - Typical Music)
 - Hudobná zložka:
 - Tim Burgess: Sure Enough
- 14.46 hod. – *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - Vec: Kúsky Mňa
 - ESG: You Make No Sense
 - White Lies: Am I Really Going To Die
- 14.58 hod. – reklamný blok
- 15.00 hod. – *Správy RTVS*
 - Príspevky:
 - Slovenská advokátska komora upozorňuje na podvodný projekt

- Podľa odborníka je systém financovania samospráv z podielových daní neefektívny
- Podľa NY Times Putin odmietol stiahnutie ruských vojsk z Chersonu
- Podľa Orbána Budapešť usporiada referendum o protiruských sankciách
- šport
- predpoveď počasia
- 15.04 hod. - *Zelená vlna* (dopravné správy)
- 15.06 hod. - *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - Lola Marsh: Love Me on the Phone
 - Kubo King: Scream
- 15.11 hod. - *Čierna labuť_FM* (ekorubrika, téma – zbieranie elektro odpadu)
 - Hudobná zložka:
 - Alvveys: Pharmacist
- 15.26 hod. - *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - The Ting Tings: Thats Not My Name
 - A Tribe Called Quest: Can I Kick It?
 - Caroline Polachek: Bunny Is A Rider
 - The Cool Greenhouse: Hard Rock Potato
 - Changing Faces & Lottie Woodward: Closer
- 15.48 hod. - *Hudobné správy_FM* (rubrika o novinkách zo sveta hudby)
- 15.50 hod. - *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - Barry Cant Swim: Fiorucci Made Me Hardcore
 - Fred again...: Jungle
- 16.00 hod. - *Správy RTVS*
 - Príspevky:
 - Dôchodcovia dostanú 14. dôchodok
 - Podľa ministra zahraničných vecí k blokovaniu eurofondov pre Maďarsko dôjsť nemusi
 - Vojna na Ukrajine trvá už 215 dní
 - OECD oznámila, že ruská vojna na Ukrajine uberie rastu globálnej ekonomiky
 - šport
 - predpoveď počasia
- 16.04 hod. - *Zelená vlna* (dopravné správy)
- 16.05 hod. - *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - Sad Night Dynamite: What Does That Make Me?
 - Vi3e: Feelings
 - The Prodigy: Poison
 - FIREPINKS: Mood Swings
 - Jockstrap: Glasgow
 - Tunng: Heatwave
 - Loyle Carner: Hate
 - Luvver: Vibes
- 16.40 hod. - *Music Education* (rubrika, novinky zo sveta hudby)
- 16.43 hod. - *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - Superorganism: On & On
 - Roosevelt: Feels Right
 - Genuine Jacks: Lazy
 - Buy Her Sugar: Vampires Heart
- 17.00 hod. - *Správy RTVS*
 - Príspevky:
 - Ceny pohonných látok by mali klesať
 - Slov. veľvyslanectvo v Ottave upozorňuje na tropickú búrku
 - Českí colníci zaistili veľké množstvo tabletiiek s obsahom efedrínu
 - Podľa Orbána Budapešť usporiada referendum o protiruských sankciách
 - Predstavitelia EÚ preskúmajú humanitárnu pomoc Ukrajine
 - predpoveď počasia

- 17.04 hod. - *Zelená vlna* (dopravné správy)
- 17.05 hod. - *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - Death Cab for Cutie: Here to Forever
 - Röyksopp: Beautiful Day Without You
 - She s In Parties: I Follow You
 - The Mars Volta: Vigil
- 17.19 hod. – pozvánka na festival elektronickej hudby Lunchmeat
- 17.23 hod. - *Popo_Fm* (pokračovanie)
 - Hudobná zložka:
 - Analogrunner: Ship Poem
 - Scalping: Remain in Stasis
 - The Smile: Thin Thing
 - The Streets: It s Too Late
 - Gonsofus: Slimmer Waves
 - **Zverina: Chod' domov, Ivan** (čas 17:46:05 h)
 - Djavan: Flor de Lis
 - HVOB: Zinc
- 18:00:03 h – koniec záznamu vysielania

Skladba: Chod' domov, Ivan

Interpret: Zverina

Prepis textu:

*Sedíme v zákopoch, hliadkujeme vždy po dvoch,
 tanky sme nechali prejsť, čakáme na konvoj.
 Sledujeme termokamerami a potom
 erpégéčkami vás meníme na popol.
 Keď sa vzdáte, tak vás máme rozkaz pochytať.
 Budete bojovať, tak budeme vás zabíjať.
 Nečakaj, že kvôli vám budem slzy ronit' ja,
 vy ste okupanti, toto moja krajina.
 Teraz smutne sa tvári tvoja mŕtva tvár,
 si sa prerátal ako tvoj malý cár.
 Veľký Ivan prišiel, videl a sa priposral,
 keď mu nad hlavou lietal bayraktar.
 Môj prvý Rus musel prejsť ku nám cesty kus,
 aby mu môj granát odtrhol spodnú časť úst.
 Mal byť radšej doma s Natašou jak správny muž,
 no on si prišiel na Ukrajinu pre exitus.*

*Ivane, chod' domov, Ivane.
 Fakt si čakal, že ťa v dobrom privítame?
 Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame
 v jednom vreci späť ku mame.
 Ivane, chod' domov, Ivane.
 Fakt si čakal, že ťa v dobrom privítame?
 Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame
 v jednom vreci späť ku mame.*

*Bol som Ivan, ktorý žil pokojne v Chersone,
 keď ste prišli, bal'ite veci, vravím rodine.
 Nemuseli ste tu ísť, mali ste na výber,
 no vy tu hádzete bomby na deti nevinné.
 Vaša propaganda oklame len dementov,*

*Jednoduchých ľudí, čo sú hlúpi načisto.
Zisti, kto podpísal pakt Ribbentrop – Molotov,
keď tu hľadáš vymyslených neonacistov.
Nevieš, čo je tvoj priestor a kde je tvoje miesto,
Poľsko, Fínsko, Československo.
Armáda banditov a banda orkov,
prítom vaša vlastná krajina vyzerá jak Mordor.
Ubránime krajinu, postavíme ju nanovo,
polejeme slnečnice, čo vám kvitnú nad hrobom,
ukončíme bratstvo s vaším šialeným národom.
Smrť okupantom a sláva gerojom!*

*Ivane, chod' domov, Ivane.
Fakt si čakal, že ťa v dobrom privítame?
Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame
v jednom vreci späť ku mame.
Ivane, chod' domov, Ivane.
Fakt si čakal, že ťa v dobrom privítame?
Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame
v jednom vreci späť ku mame.*

* * *

Podľa § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní určiť vekovú vhodnosť vysielaného alebo poskytovaného programu a typy potenciálne škodlivého obsahu, ktoré sú v ňom obsiahnuté, podľa jednotného systému označovania a dôsledne tento systém uplatňovať.“

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 40/2015 Z. z.: „Jednotný systém označovania je systém, ktorým sa klasifikujú audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (ďalej len „označovaný komunikát“)...
a) vekovou vhodnosťou z hľadiska ich nevhodnosti alebo vhodnosti pre vekové skupiny maloletých zodpovedajúce inému akceptovanému systému označovania podľa § 12a, inak pre vekové skupiny maloletých do 7, 12, 15 alebo 18 rokov a
b) deskriptorom z hľadiska prítomnosti typu potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v nich obsiahnutý.“

Podľa § 2 ods. 2 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania (ďalej aj len „JSO“): „Zvukové záznamy umeleckého výkonu a programy alebo iné zložky rozhlasovej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahujú:
a) prezentáciu alebo propagáciu fyzického, psychického alebo verbálneho násillia, alebo
b) prezentáciu, propagáciu alebo prejavy neznášanlivosti alebo nenávisti voči jednotlivcom aj skupinám.“

Podľa § 4 ods. 3 JSO: „Programy alebo iné zložky programovej služby klasifikované ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov alebo ako vhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov sa zaraďujú do vysielania medzi 20.00 a 06.00 hodinou.“

Podľa § 14a ods. 1 písm. a) zákona č. 40/2015 Z. z.: „Zriaďuje sa komisia ako osobitný orgán koregulácie pre oblasť ochrany maloletých pri uplatňovaní jednotného systému označovania podľa § 12“.

Podľa § 108 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z.

Komisia na ochranu maloletých vykonáva štátnu správu v oblasti ochrany maloletých v rozsahu vymedzenom týmto zákonom.

Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z.:

„Orgánmi dohľadu nad dodržiavaním povinností podľa tohto zákona sú

- a) regulátor,*
- b) úrad,*
- c) komisia na ochranu maloletých.“*

* * *

V rámci programu *Popo_FM* odvysielaného dňa 26. 9. 2022 na rozhlasovej programovej službe *Rádio_FM* bola v čase o cca. 13.59 hod. odvysielaná skladba *Chod' domov, Ivan* od interpreta *Zverina* v znení, cit.:

*Sedíme v zákopoch, hliadkujeme vždy po dvoch,
tanky sme nechali prejsť, čakáme na konvoj.
Sledujeme termokamerami a potom
erpégéčkami vás meníme na popol.
Keď sa vzdáte, tak vás máme rozkaz pochytať.
Budete bojovať, tak budeme vás zabíjať.
Nečakaj, že kvôli vám budem slzy roniť ja,
vy ste okupanti, toto moja krajina.
Teraz smutne sa tvári tvoja mŕtva tvár,
si sa prerátal ako tvoj malý cár.
Veľký Ivan prišiel, videl a sa priposral,
keď mu nad hlavou lietal bayraktar.
Môj prvý Rus musel prejsť ku nám cesty kus,
aby mu môj granát odtrhol spodnú časť úst.
Mal byť radšej doma s Natašou jak správny muž,
no on si prišiel na Ukrajinu pre exitus.*

*Ivane, chod' domov, Ivane.
Fakt si čakal, že ťa v dobrom privítame?
Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame
v jednom vreci späť ku mame.
Ivane, chod' domov, Ivane.
Fakt si čakal, že ťa v dobrom privítame?
Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame
v jednom vreci späť ku mame.*

*Bol som Ivan, ktorý žil pokojne v Chersone,
keď ste prišli, balíte veci, vravím rodine.
Nemuseli ste tu ísť, mali ste na výber,
no vy tu hádzete bomby na deti nevinné.
Vaša propaganda oklame len dementov,
Jednoduchých ľudí, čo sú hlúpi načisto.
Zisti, kto podpísal pakt Ribbentrop – Molotov,
keď tu hľadáš vymyslených neonacistov.
Nevieš, čo je tvoj priestor a kde je tvoje miesto,
Poľsko, Fínsko, Československo.
Armáda banditov a banda orkov,
prítom vaša vlastná krajina vyzerá jak Mordor.
Ubránime krajinu, postavíme ju nanovo,
polejeme slnečnice, čo vám kvitnú nad hrobom,*

*ukončíme bratstvo s vašim šialeným národom.
Smrť okupantom a sláva gerojom!*

*Ivane, chod' domov, Ivane.
Fakt si čakal, že ťa v dobrom privítame?
Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame
v jednom vreci späť ku mame.
Ivane, chod' domov, Ivane.
Fakt si čakal, že ťa v dobrom privítame?
Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame
v jednom vreci späť ku mame.*

Ako vyplýva z vyššie uvedeného, predmetný program obsahoval vyjadrenia, ktoré mohli naplniť hodnotiace kritériá podľa § 2 ods. 2 písm. a) a/alebo písm. b) JSO:

„Zvukové záznamy umeleckého výkonu a programy alebo iné zložky rozhlasovej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahujú:

- a) prezentáciu alebo propagáciu fyzického, psychického alebo verbálneho násillia, alebo
- b) prezentáciu, propagáciu alebo prejavy neznášanlivosti alebo nenávisti voči jednotlivcom aj skupinám.“

Monitorovaný program teda mohol svojím obsahom splniť kritériá odôvodňujúce klasifikáciu programu ako nevhodného pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, pričom bol odvysielaný o cca. 13.59 hod.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 3 JSO: „Programy alebo iné zložky programovej služby klasifikované ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov alebo ako vhodné pre vekovú skupinu maloletých od 15 rokov sa zaraďujú do vysielania medzi 20.00 a 06.00 hodinou.“

Vzhľadom na vyššie uvedené vzniklo dôvodné podozrenie z **možného porušenia § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.** ako následku možného nesprávneho uplatnenia Jednotného systému označovania.

Program *Popo_FM* je vysielateľom charakterizovaný ako interaktívna popoludňajšia šou s dvojicou moderátoriek, zaujímavými hosťami, albumom týždňa, cestovateľskými tipmi, filmovými novinkami a najlepšou hudbou – reprodukovanou aj živou.

Namietaný obsah – skladbu *Chod' domov Ivan* sme zaznamenali cca o 13:59 hod. Skladba nebola nijak vopred ohlasovaná ani komentovaná moderátorkami, zaznela v rámci prúdu hudby.

Hudobne možno skladbu zaradiť do štýlu hip-hop. Dominuje jej rapový spevácky prejav. Text skladby sa zaoberá vojnou na Ukrajine a je koncipovaný ako výpoveď a odkaz ukrajinského vojaka (resp. Ukrajinca vo všeobecnosti) ruskému okupačnému vojakovi. Zároveň je kritikou Ruska a jeho dobovačných ambícií.

Účastník konania vo svojom vyjadrení doručenom Rade dňa 26. 1. 2023 v úvode zhrnul predmet správneho konania a následne uviedol právnu analýzu ustanovení súvisiacich právnych predpisov. V súvislosti s vyššie uvedeným textom skladby *Chod' domov, Ivan* od interpreta *Zverina*, uviedol nasledovné, cit: „*Reflexia rapera Zverinu na agresívnu a nespravodlivú vojnu nenabáda k násilliu, ale naopak ho odsudzuje a nastavuje agresorovi zrkadlo. Zverinov slovník nie je jemný, ale je autentický a typický pre hudobnú scénu, ktorú reprezentuje.*

Účastník konania zároveň uvádza, že ide o „protest song“, ktorý voľne parafrázuje skladbu *Dobře mínená rada (běž domu Ivane)* od interpreta *Jaromíra Vomáčku*. Ďalej uvádza, cit.: *Keďže ide v prípade Zverinu o zároveň o rap a reakciu na brutálnu vojnu vedenú voči civilnému obyvateľstvu nášho suseda, nedá sa očakávať, že hudobná scéna z toho spektra spoločnosti bude reagovať jemne. Násillie je zlé. Je potrebné naň upozorniť. Expresívne výrazové prostriedky sú súčasťou tejto scény. Text k násilliu nenabáda, ale ho konštatuje. Z kontextu piesne je zrejmé, že jej cieľom nie je prezentovať alebo propagovať násillie, ani prejavy neznášanlivosti alebo nenávisti voči jednotlivcom ani skupinám, ale o vyjadrenie odporu voči okupantom.*

Podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. a) a b) JSO „zvukové záznamy umeleckého výkonu a programy alebo iné zložky rozhlasovej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahujú prezentáciu alebo propagáciu fyzického, psychického alebo verbálneho násillia, alebo prezentáciu, propagáciu alebo prejavy neznášanlivosti alebo nenávisti voči jednotlivcom aj skupinám“.

V rámci posudzovanej skladby sme zaznamenali, okrem iného, nasledovné vyjadrenia:

- *Sledujeme termokamerami a potom erpégéčkami vás meníme na popol.*
- *Budete bojovať, tak budeme vás zabíjať.*
- *Môj prvý Rus musel prejsť ku nám cesty kus, aby mu môj granát odtrhol spodnú časť úst.*
- *Mal byť radšej doma s Natašou jak správny muž, no on si prišiel na Ukrajinu pre exitus.*
- *Mohli sme byť bratia, no my ťa posielame v jednom vreci späť ku mame. (4x)*

Rade neprináleží hodnotiť opodstatnenosť použitých výrazov v texte posudzovanej skladby. Jej úlohou je vyhodnotiť, či skúmaný obsah naplňa kvalifikačné znaky odôvodňujúce jeho klasifikáciu ako nevhodnú pre určitú vekovú skupinu maloletých (v tomto prípade maloletých do 15 rokov). Prezentácia fyzického násillia je v danom texte nespochybniteľná. Text skladby obsahuje prejavy násillného správania vo forme rôznorodého odkazu na smrť ruských vojakov (*erpégéčkami vás meníme na popol; budeme vás zabíjať; on si prišiel na Ukrajinu pre exitus; my ťa posielame v jednom vreci späť ku mame*). Účastník konania uvádza, že nenabáda k násilliu, ale ho konštatuje. Konštatovanie určitého konania je však jeho prezentáciou, pričom podľa kritéria podľa § 2 ods. 2 písm. a) JSO nie je nevyhnutné, aby dochádzalo k propagácii násillia, ale stačí, ak skladba obsahuje jeho prezentáciu. V danom prípade podľa nášho názoru jednoznačne dochádza k prezentácii násillia, pričom okrem iného aj priamo konštatuje, že budú Rusov zabíjať. Ide síce o vyjadrenie odporu voči okupantom, avšak spôsobom, ktorý jednoznačne obsahuje prezentáciu násillia voči ruským vojakom. Z toho dôvodu považujeme predmetné kritérium za splnené. V tejto súvislosti je nevyhnutné uviesť, že nie je cieľom zakázať používať takýto jazyk v hudobných dielach, ale je potrebné vždy posúdiť vhodnosť skladby z hľadiska ochrany maloletých a na základe klasifikácie hudobného diela ho zaradiť do vysielania pri zohľadnení časových opôn pre diela nevhodné pre maloletých do 15 alebo 18 rokov.

Zaznamenali sme aj vyjadrenia, ktoré môžu byť hodnotené ako prezentácia neznášanlivosti (resp. nenávisti) voči skupine (voči Rusom, ruskej armáde, Rusku ako krajine):

- *Armáda banditov a banda orkov, pritom vaša vlastná krajina vyzerá jak Mordor.*
- *Ubránime krajinu, postavíme ju nanovo, polejeme slnečnice, čo vám kvitnú nad hrobom, ukončíme bratstvo s vašim šialeným národom.*

Rade neprináleží hodnotiť materiálnu pravdu, ani skutočnosť či je nenávisť voči konkrétnej skupine oprávnená. Predmetom vedeného správneho konania je posudzovanie odvysielaného obsahu z hľadiska splnenia kritérií jednotného systému označovania v kontexte možného porušenia povinnosti vysielateľa podľa § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. ako dôsledku nesprávnej kvalifikácie programu, v rámci ktorého bola posudzovaná skladba odvysielaná.

Autor v skladbe prirovnáva Rusko k fiktívnej krajine anglického spisovateľa J. R. R. Tolkiena – *Mordor*. Spisovateľ túto krajinu pomenoval zložením zo slov fiktívneho jazyka Sindarin - „*mor*“ (čierny, tmavý) a „*dor*“ (krajina). *Mordor* je vnímaný ako krajina nebezpečenstva, temnoty a zla. Autor diela prirovnaním Ruska k tejto krajine, verbálne útočí na Rusko, pričom tento útok možno vyhodnotiť ako prezentáciu nenávisti voči nemu. V ďalšom posudzovanom verši piesne, označuje ruský národ ako „*šialený*“. Uvedený prívlastok v kontexte skladby prispieva k zjavne negatívnemu postoju autora voči ruskému národu, jeho armáde a k Rusku ako krajine. K prejavom nenávisti prispievajú i skôr spomenuté prejavy hrubého fyzického násillia. Na základe uvedeného konštatujeme aj naplnenie klasifikačného kritéria podľa § 2 ods. 2 písm. b) JSO.

Na základe ustanovenia § 2 ods. 3 JSO sme obsah skladby posudzovali z

- *hľadiska kontextuálneho výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti alebo neprístupnosti v slovesnom diele alebo hudobnom diele*

- *hľadiska spôsobu a formy vyjadrenia vzhľadom na charakter a druh diela, umeleckého a morálneho posolstva*

- *z hľadiska intenzity a frekvencie výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti alebo neprístupnosti.*

Účel klasifikácie jednotlivých zvukových záznamov umeleckého výkonu a programov alebo iných zložiek rozhlasovej programovej služby a ich následné zaradenie do vybraných časových úsekov, spočíva v zamedzení prístupu maloletých k dielam, ktoré svojim obsahom môžu ohroziť ich mravný vývoj alebo ovplyvniť ich správanie. Na základe vyššie posudzovaného textu sme dospeli k záveru, že táto skladba nepochybniteľne obsahuje výrazy, ktoré prezentujú predovšetkým fyzické násilie, dokonca viacnásobne odkazuje na smrť ruských okupantov. Prítomnosť výrazov prezentujúcich hrubé fyzické násilie môže negatívne pôsobiť na psychický vývoj maloletých. Z hľadiska kontextuálneho výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti je možné uviesť, že tieto pasáže mali v rámci posudzovanej hudobnej skladby svoje opodstatnenie, pretože ide o tzv. protest song, v ktorom je možné očakávať aj drsnejšie výrazy.

Hudobný štýl hip-hop je charakteristický svojím vokálnym prejavom nazývaným *rap* s osobitým slovníkom často odrážajúcim snahu o autenticitu prejavu a výpovede. Interpret na dosiahnutie autenticity zvykne používať hovorové a slangové výrazové prostriedky, častokrát vulgarizmy a „drsny“ jazyk, tzv. „jazyk ulice“. Vulgarizmy a drsnejšie výrazové prostriedky teda sú do istej miery pre tento hudobný štýl charakteristické a v tomto zmysle ich nemožno vnímať ako samoúčelné. Autori týchto skladieb sa dielom usilujú prejavovať svoj nesúhlas s vybranými témami, ktoré rezonujú v spoločnosti. Nie je tomu inak ani v prípade posudzovaného textu, ktorým sa autor snaží odsúdiť aktuálne dianie v susednej krajine. V obsahu skladby je vyjadrený hnev voči agresorovi a odhodlanie brániť svoju vlasť a svoj národ. V zmysle uvedeného, aj vzhľadom na hodnotovú rozpoltenosť spoločnosti v otázke prístupu k vojne na Ukrajine, považujeme dielo autora za prejav, ktorý nesie morálne posolstvo.

Intenzita a frekvencia výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti alebo neprístupnosti

V posudzovanom texte sme zaznamenali prezentáciu fyzického násillia, ako aj vyjadrení, ktoré podľa nás môžu byť hodnotené ako prezentácia nenávisti voči skupine, v tomto prípade voči Rusom, resp. ruským vojakom a Rusku ako krajine. Autor diela v texte skladby opakovane naráža na spôsobenie smrti ruským vojakom (*budeme vás zabíjať; on si prišiel na Ukrajinu pre exitus; my ťa posielame v jednom vreci späť ku mame; smrť okupantom*). Volí pritom slovné spojenia, ktoré vykazujú zvýšenú mieru surovosti a popisujú usmrtenie ruských vojakov obzvlášť trýznivým spôsobom (*erpégéčkami vás meníme na popol; aby mu môj granát odtrhol spodnú časť úst*). Na základe vyššie uvedeného konštatujeme, že intenzita a frekvencia vyjadrení prezentujúcich fyzické násilie bola v posudzovanej skladbe vysoká.

Po zohľadnení vyššie uvedených skutočností sa domnievame, že posudzovanú skladbu je možné klasifikovať ako nevhodnú pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov.

Podľa § 4 ods. 3 JSO „*programy alebo iné zložky programovej služby klasifikované ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov alebo ako vhodné pre vekovú skupinu maloletých od 15 rokov sa zaraďujú do vysielania medzi 20.00 a 06.00 hodinou*“.

Posudzovaná skladba *Chod' domov Ivan* zaznela v čase cca 17:46 hod., a to v rámci programu *Popo_FM* odvysielaného od cca 13:59 hod. Podľa § 4 ods. 3 JSO by však zložky programovej služby klasifikované ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov mali byť vysielané iba v čase medzi 20:00 hod. a 6:00 hod. **Z tohto dôvodu sa domnievame, že odvysielanie programu *Popo_FM*, v rámci ktorého táto skladba odznela, bolo v rozpore s ustanovením § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.**

V nadväznosti na zmeny právnej úpravy v oblasti ochrany maloletých v dôsledku prijatia zákona č. 264/2022 Z. z., ako aj súvisiacich právnych predpisov, najmä zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizíii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 40/2015 Z. z.“) dávame do pozornosti Rady najmä tie, ktoré sa vzťahujú na predmetný prípad, teda posudzovanie uplatňovania jednotného systému označovania v rozhlasovom vysielaní.

V zmysle právnej úpravy účinnej do 31. 7. 2022 vykonávala dohľad v oblasti ochrany maloletých vo vysielaní a pri poskytovaní audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (§ 20 zákona č. 308/2000 Z. z.) Rada.

Od 1. 8. 2022 upravuje v zákone č. 264/2022 Z. z. oblasť ochrany maloletých vo vysielaní a pri poskytovaní audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie ustanovenie § 62.

Vo vzťahu k predmetnému ustanoveniu je ďalej vhodné poukázať na právnu úpravu obsiahnutú v rámci prechodných ustanovení k zákonu č. 264/2022 Z. z. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z.: „*V období od 1. augusta 2022 do 31. decembra 2022 vykonáva dohľad nad dodržiavaním povinností ustanovených v § 62 regulátor.*“ Je tak zrejmé, že dohľad v oblasti ochrany maloletých vo vysielaní a pri poskytovaní audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie mohla Rada vykonávať v časovo vymedzenom období do 31. 12. 2022. V pôsobnosti regulátora po tomto období zostal v zmysle § 134 a nasl. zákona č. 264/2022 Z. z. len dohľad týkajúci sa ustanovenia § 62 ods. 1 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. v prípadoch zabezpečenia technických opatrení na zabránenie prístupu maloletých k nevhodným obsahom.

Uvedené prechodné ustanovenie bolo do zákona č. 264/2022 Z. z. vložené z dôvodu, že súčasne s prijatím tohto zákona nastala od 1. 8. 2022 zmena aj v právnej úprave zákona č. 40/2015 Z. z., ktorým sa upravila časť zákona vzťahujúca sa na oblasť ochrany maloletých (tretia časť). Táto zmena zahŕňala okrem iného úpravu jednotného systému označovania, resp. pridanie iných akceptovaných systémov označovania, ako aj zriadenie osobitného orgánu, Komisie na ochranu maloletých.

S poukazom na prechodné ustanovenie § 241 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. je tak s účinnosťou od 1. 1. 2023 podľa § 132 ods. 1 písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z. orgánom dohľadu nad dodržiavaním povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. aj Komisia na ochranu maloletých. Tá podľa § 108 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z. vykonáva štátnu správu v oblasti ochrany maloletých v rozsahu vymedzenom týmto zákonom a súčasne podľa § 14a ods. 1 písm. a) zákona č. 40/2015 Z. z. sa zriaďuje ako osobitný orgán koregulácie pre oblasť ochrany maloletých pri uplatňovaní jednotného systému označovania podľa § 12 zákona č. 40/2015 Z. z. Z uvedeného teda vyplýva, že dohľad v oblasti ochrany maloletých vo vysielaní a pri poskytovaní audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie vykonáva od 1. 1. 2023 s výnimkou ustanovenia § 62 ods. 1 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. Komisia na ochranu maloletých.

V súvislosti s predmetným správnym konaním, posudzovaním uplatňovania jednotného systému označovania v rozhlasovom vysielaní podľa § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z., je ďalej na mieste ozrejmiť právne zakotvenie jednotného systému označovania v zákone č. 40/2015 Z. z. Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 40/2015 Z. z.: „*Jednotný systém označovania je systém, ktorým sa klasifikujú audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (ďalej len „označovaný komunikát“)*

a) vekovou vhodnosťou z hľadiska ich nevhodnosti alebo vhodnosti pre vekové skupiny maloletých zodpovedajúce inému akceptovanému systému označovania podľa § 12a, inak pre vekové skupiny maloletých do 7, 12, 15 alebo 18 rokov a

b) deskriptorom z hľadiska prítomnosti typu potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v nich obsiahnutý.“

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 40/2015 Z. z. účinného do 31. 7. 2022:

„Jednotný systém označovania je systém klasifikácie audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov poskytovaných prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programov alebo iných zložiek programovej služby vekovou

vhodnosťou z hľadiska ich neprístupnosti, nevhodnosti alebo vhodnosti pre vekovú skupinu maloletých do 7, 12, 15 alebo do 18 rokov.“

Z citovanej definície vyplýva, že zákonné vymedzenie jednotného systému označovania, ktorého kontrola dodržiavania spadá okrem iného od 1. 1. 2023 do kompetencie Komisie na ochranu maloletých už nezahŕňa klasifikáciu zvukových záznamov umeleckých výkonov, teda rozhlasového vysielania.

Okrem uvedeného zákonného vymedzenia je ďalej potrebné ozrejmiť aj skutočnosť, že zákon č. 40/2015 Z. z. v jeho aktuálnom znení počíta s vydaním nového všeobecného záväzného právneho predpisu (§ 12 ods. 2), ktorým budú upravené podrobnosti o jednotnom systéme označovania a spôsobe jeho uplatňovania. Tento však zatiaľ nebol vydaný. Podľa § 43d ods. 1 zákona č. 40/2015 Z. z.: „*Do nadobudnutia účinnosti všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného na základe § 12 ods. 2 tohto zákona zostáva v platnosti a účinnosti vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimediálnych diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania v znení neskorších predpisov.*“ Z uvedeného potom vyplýva, že aktuálne platné JSO (vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z.), ktoré naďalej upravuje aj podrobnosti o jednotnom systéme označovania a spôsobe jeho uplatňovania v prípade zvukových záznamov umeleckých výkonov, ide ako predpis nižšej právnej sily nad rámec zákona. Zákonné splnomocnenie na aktuálne platný podzákonný predpis teda neexistuje a vo vzťahu k rozhlasovým vysielateľom je potom takáto právna úprava za daného stavu nevykonateľná.

Komisia na ochranu maloletých tak za daných okolností v konečnom dôsledku nie je príslušná na konanie vo veciach týkajúcich sa uplatňovania jednotného systému označovania v rozhlasovom vysielaní. S odkazom na § 12 ods. 1 zákona č. 40/2015 Z. z. túto pôsobnosť podľa ustanovenia § 110 a 134 a nasl. zákona č. 264/2022 Z. z. v oblasti rozhlasového vysielania nemá ani Rada. Rada tak nie je správnym orgánom príslušným na konanie a vec zároveň nemožno postúpiť inému orgánu.

Podľa § 30 ods. 1 písm. e) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní správny orgán konanie zastaví, ak zistí, že nie je príslušným na konanie a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu.

Vzhľadom na to, že predmetné správne konanie č. REO-RPMS/2023/00014 sa týka možného porušenia ustanovenia § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s odvysielaním programu na rozhlasovej programovej službe, neprináleží Rade a súčasne ani Komisii na ochranu maloletých zaoberať sa možným porušením predmetnej povinnosti, vo vzťahu ku ktorej nemajú tieto orgány dohľad v danom prípade žiadnu pôsobnosť. Uvedeným nastal dôsledok, ktorý je upravený v § 30 ods. 1 písm. e) zákona č. 71/1967 Zb. a je tak potrebné správne konanie č. REO-RPMS/2023/00014 zastaviť.

* * *

Záver

Na základe vyššie uvedeného navrhujeme Rade prijať uznesenie v zmysle návrhu.